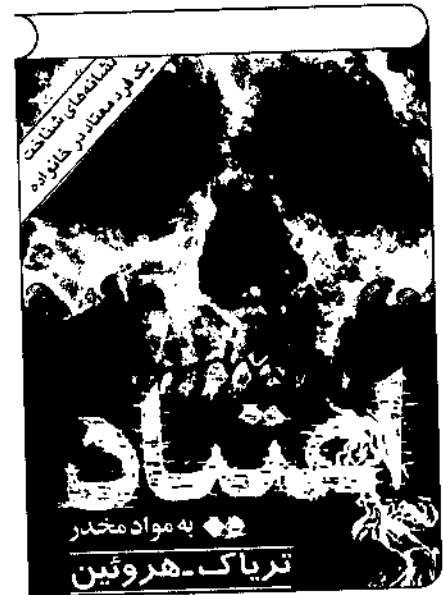

دو کتاب تازه درباره اعتیاد

● عالیہ شکرینی

مخدرها می‌پردازد.

بررسی احوال معتادان نشان می‌دهد که هنگامی که شخص با فشار آوره‌های محیطی روبرو می‌شود، یا توانمند عمل می‌کند یا رفتار ناتوان نشان می‌دهد، اگر فرد بتواند از فشار روانی فرار کند، یا با آن مبارزه نماید به عنوان شخص توانمند شناخته می‌شود، اما اگر در مقابل استرس‌های محیطی ناتوان باشد یکی از عواقبی که او را تهدید می‌کند، گرایش به اعتیاد است.

نشانه‌های ظاهری و رفتاری معتادان به مواد مخدر در کتاب اعتیاد به تریاک - هر وئین، به گونه‌ی زیر توصیف می‌شود: «از دست دادن و کاهش وزن بدن (لاغر شدن)، کناره‌گیری از دوستان قبلی و بستگان، تغییر ساعت خواب فرد معتاد، دوری کردن از ورزش و کارهای جسمانی، زیاده‌گویی در بیان مطالب بیجا و نامناسب، بی‌علاقه شدن به کار و شغل، حالت‌های چرت مکرر، ظاهر چهره معتادان، ضعف جنسی، نداشتن تمایل به غذا خوردن، مصرف چای، دردهای مزمن دستگاه گوارش، خارش، هراس از آزمایش اعتیاد، مصرف قرص خواب، تغییرات اندازه مردمک چشم و وجود علائم تزریق در دست‌های معتاد...»^۱

البته لازم به ذکر است که نکات گفته شده می‌تواند علل مختلف دیگری، به جز اعتیاد داشته باشد، اما اگر تعدادی از آنها در یک مدت طولانی در شخصی مشاهده گردید، یکی از مواردی که باید به آن توجه شود، اعتیاد به مواد مخدر است.

پانوشته‌ها:

- ۱- محمدحسین فرجاد، هما بهروش و زهره وحیدی، اعتیاد، راهنمای کامل و کاربردی برای خانواده‌ها. دفتر تحقیقات و انتشارات بدر، سال ۱۳۷۷، ص ۲۷.
- ۲- همان مأخذ، ص ۵۸.

3. Physical Dependence.

4. Psychological Dependence.

۵- ابراهیم واحد، اعتیاد، انتشارات چیچون، ۱۳۷۷، ص ۲۹.

و شخص را معتاد می‌کند.»^۱

این کتاب همچنین به بررسی وابستگی دارویی از دیدگاه روانشناسی و روانپزشکی می‌پردازد که سازمان بهداشت جهانی آن را در سال ۱۹۶۹ چنین تعریف کرده است: وابستگی عبارت است از یک حالت روانی و بعضی اوقات جسمی که در نتیجه اثرات متقابل دارو یا مواد مخدر و موجود زنده بر یکدیگر ایجاد گردیده، به وسیله واکنش‌های رفتاری و امثال آن مشخص می‌گردد.»^۲

با بررسی دقیق‌تر تعریف سازمان بهداشت جهانی چنین فهمیده می‌شود که شاخص‌های مهم و اصلی وابستگی عبارتند از: «وابستگی جسمی»^۳، «وابستگی روانی»^۴، تحمل دارویی.»

در کتاب فوق همچنین به انواع مواد افیونی مورد مصرف معتادان، مصرف حشیش به شکل‌های گوناگون در نقاط مختلف جهان، مصرف نابجای مواد مخدر و داروهای اعتیادآور در دوران بارداری، اپیدمیولوژی و روند مصرف نابجای داروهای مخدر و اعتیاد آور و مشکلات بهداشتی ناشی از آنها، نمونه‌هایی از ویژگی‌های اعتیاد در برخی کشورها، بررسی جهانی اعتیاد و کاربرد آزمون سنجش اختلالات روانی به عنوان ابزار تشخیص کلینیکی اعتیاد پرداخته شده است.

کتاب دیگری که در این بررسی مورد مطالعه قرار گرفته است، کتاب «اعتیاد به مواد مخدر، تریاک هر وئین» نوشته دکتر ابراهیم واحد است که به بررسی نشانه‌های شناخت یک فرد معتاد در خانواده می‌پردازد.

کتاب فوق به بررسی تاریخچه اعتیاد و مواد مخدر در ایران، نظر دانشمندان مختلف درباره اعتیاد، تعاریف، اصول کلی درباره تأثیرات سوء مواد افیونی، چگونگی تشخیص افراد معتاد در خانواده، علل اعتیاد و سبب‌شناسی، عوارض مصرف مواد افیونی، یافته‌های معاینات بدنی و بیماری‌های جسمی همراه با مصرف مخدرها یا عوارض جسمی و روحی و اجتماعی مصرف

مشکل اعتیاد به عنوان یک پدیده مهلک و مخرب که می‌تواند اثرات بسیار سوئی در زمینه‌های سیاسی، اقتصادی و فرهنگی جامعه داشته باشد، کمابیش در هر جامعه‌ای وجود دارد و معمولاً گروهی که در برابر این پدیده خطرناک بیش از سایر گروه‌ها آسیب پذیر است، جوانان یک جامعه می‌باشند.

آنچه که در این بررسی به آن پرداخته می‌شود معرفی دو کتاب جدید است که در زمینه اعتیاد نوشته شده است.

ابتدا به بررسی کتاب «اعتیاد، راهنمای کامل و کاربردی برای خانواده‌ها» می‌پردازیم. این کتاب علل، عوارض و درمان بدون دارو و همچنین شیوه‌های صحیح برخورد خانواده و جامعه را با اعتیاد مورد مطالعه قرار می‌دهد.

این کتاب که نوشته دکتر محمدحسین فرجاد، همابهروش و زهره وحیدی می‌باشد ابتدا به بررسی تاریخچه گل خشخاش و مصرف تریاک در تمدن‌های گذشته و چین می‌پردازد و بعد تاریخچه کشت و استعمال تریاک را در ایران بررسی می‌کند.

در فصل‌های بعدی به بررسی عوامل و عوارض اجتماعی اعتیاد و واکنش‌های اجتماعی در برابر اعتیاد می‌پردازد: «معمولاً واکنش اجتماعی مردم در مورد مصرف مواد مخدر در طول قرون متفاوت است. متأسفانه باید به این حقیقت تلخ اعتراف کرد که اعتیاد را بیشتر یک مسئله شخصی و فردی می‌دانند نه اجتماعی، در حالی که برعکس است و بیشتر مسئله و شکل اجتماعی است، نه شخصی و فردی... در ایران در گوشه و کنار شهر و روستا هر کس دردی داشته باشد حتی هر قدر مزمن باشد به وسیله مردم پزشک‌نما، فوراً تریاک تجویز می‌شود بدون اینکه بفهمند چه تأثیر نامطلوبی دارد و عوارض جسمی آن چیست و حتی بی‌توجه به اینکه رهایی از درد، موقتی است و برای رهایی همیشگی از آن به صورت مصرف روزانه می‌آید